

GÜNLÜK YAŞAM AKTİVİTELERİ

Günlük yaşamda yapılan
her iş hatta herşey
GYA'dır.

- GYA, sağlıklı veya hasta bireyin, yaşamını sŸrdŸrebilmesi için gerekli ve önemli yaşamsal işlevlerdir.

YAŞAM MODELİ

- ▶ Yaşam modeli, karmaőık bir olgu olan yaőamın baőlıca özelliklerini belirleyerek, bireyin yaőamını oluőturan öğeler arasında var olan iliőkilerin tümünü kapsar.

Roper ve arkadaşları GYA kapsamında 12 yaşamsal aktivite saptamışlardır.
Bunlar:

- Güvenli bir çevrenin sağlanması ve sürdürülmesi
- İletişim
- Solunum
- Yeme ve içme
- Boşaltım
- Kişisel temizlik ve giyim
- Beden ısısının kontrolü
- Hareket
- Çalışma ve eğlenme
- Cinsel yaşam
- Uyku
- Ölüm

- ▶ Yaşam modelinin bir unsuru olan GYA, aşağıdaki diğer unsurlarla tamamlanır.
- ▶ ■ Yaşam süresi, sürekliliği
- ▶ ■ Bağımlılık/Bağımsızlık duygusu (Bireysel yeterlilik)
- ▶ ■ GYA etkileyen etmenler
- ▶ ■ Yaşamda bireysellik

▶ GYA EĞİTİMİNDE AMAÇ;

- ▶ Fonksiyonları artırmak
- ▶ Yaşam kalitesini yükseltmek
- ▶ Hastaya maximum bağımsızlık kazandırmak

▶ Fonksiyon;

- ▶ Fiziksel fonksiyon
- ▶ Mental fonksiyon
- ▶ Emosyonel fonksiyon
- ▶ Sosyal fonksiyon

TEMEL GYA

- ▶ Temel mobilite:
 - ▶ Yatak mobilitesi
 - ▶ Transferler
 - ▶ Ambulasyon
- ▶ Kendine bakım:
 - ▶ Beslenme
 - ▶ Banyo
 - ▶ Giyinme

ENSTRÜMENTAL GYA

- ▶ Ev içi aktiviteler:
 - ▶ Günlük ev işleri
 - ▶ Telefon kullanma..vs
- ▶ Ev dışı aktiviteler:
 - ▶ Taşıt kullanma
 - ▶ Alışveriş
 - ▶ İşe gitme

İzlenen yol:

- ▶ Günlük yaşam aktiviteleri değerlendirilir.
- ▶ Aktiviteyi yapamama sebebi belirlenir.
- ▶ Gerekli müdahale yapılır

Değerlendirme de dikkat edilmesi gerekenler;

- ▶ Yaş
- ▶ Teşhis
- ▶ Sosyal ve iş durumu
- ▶ Kooperasyonu
- ▶ Emosyonel durumu
- ▶ Günlük yaptığı işler
- ▶ Fiziksel ve psikolojik durum
- ▶ Genel durum(ağrı, hareket, rom..vb)

GYA değerlendirme skalasında olması gereken temel özellikler;

1. Standartize olmalı

Uygulama ve planlamada kesin yöntemler olmalı
Ölçüm maddeleri tek tip ve açık olmalı
Sayılarla deęerlendirilebilmeli

2. Derecelendirilebilmeli

Toplam sonuca göre bağımsızlık düzeyi saptanabilmeli

3. Güvenilir olmalı

Yöntem ve kriterler güvenilir olur

Yer, zaman ve uygulayan kişiden etkilenmemelidir.

4. Geçerli olmalı

- ▶ Güvenilir olmayan skala geçerli deęildir
- ▶ Geçerlilięi; Yaş, motivasyon, çevresel faktörler, değerlendiren kişinin mesleki yeterliliği gibi önemli faktörlere bağlıdır.

5. Ayrıntılı olmalı

Küçük değişkenliklere bile hassas olmalı

6. Performans esasına dayanmalı

7. Pratik olmalı

8. Terminolojisi anlaşılır olmalı

9. Toplam puan bağımsızlık düzeyini ifade edebilmeli

KENDİNE YARDIM ARAÇLARI

- ▶ Amaç kişilerin günlük yaşamlarında maksimum bağımsızlığı sağlamaktır.

YARDIMCI TEKNOLOJİ ARAÇLARI

Özörlü kişilerin fonksiyonel yeteneklerini iyileştirmek veya artırmak için kullanılan araç veya üretim sistemleridir.

- ▶ Yüzyüze iletişim yardımcıları
- ▶ Yazı ile ilgili iletişim yardımcıları
- ▶ Eğitim ile ilgili yardımcılar
- ▶ Hareket ve yürüme yardımcıları
- ▶ Çevresel kontrol için yardımcı araçlar

Değerlendirme sürecinde neler önemlidir;

- ▶ İhtiyaçların analizi
- ▶ Performans için engellerin saptanması
- ▶ Potansiyel uyumun sağlanması
- ▶ Ulaşılabilirlik için alternatif çözümlerin belirlenmesi